

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Asia: Erikoistumiskoulutukseen liittyvät asetusmuutokset
Viite: Lausuntopyyntö OKM/ 75/ 010/ 2014

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta erikoistumiskoulutuksen osalta on Suomen yliopistot (UNIFI) ry:n näkemyksen mukaan pääosin kannatettava. Esityksen voidaan ennakoida selkeyttävän erikoistumiskoulutuksen, tutkintokoulutuksen ja täydennyskoulutuksen rooleja, vähentävän tarvetta suorittaa moninkertaisia korkeakoulututkintoja sekä vastaavan aiempaa paremmin työelämässä tarvittavaan yhä moninaisempaan, mutta sisällöltään tarkkarajaiseen osaamiseen.

1. UNIFI kiinnittää huomiota seuraaviin erikoistumiskoulutusta koskeviin asetusluonnoksiin:

Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista: Asetuksen 4 a luku 20 c § Erikoistumiskoulutuksesta sopiminen

Asetuksen mukaan yliopisto voi liittyä erikoistumiskoulutusta koskevaan sopimukseen myös sopimuksen tekemisen jälkeen.

UNIFI ei kannata tätä. Konsortiossa mukana olevilla yliopistoilla tulisi olla mahdollisuus arvioida uusien konsortioon hakeutuvien osapuolten vaikutukset sekä sopimuksen kohteena olevan erikoistumiskoulutuksen laadun että laajemmin koko alan rakenteellisen kehittämisen, profiloitumisen ja työnjaon näkökulmasta, ja vasta tämän jälkeen tehdä päätös konsortion mahdollisesta laajentamisesta. Koska konsortiosopimukset ovat määräaikaaisia, tapahtuu konsortioiden avoimuus ja uusiutuminen pääosin tätä kautta.

UNIFI pitää kannatettavana, että erikoistumiskoulutuksia voidaan toteuttaa myös yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyönä. Myös tällä varmistetaan osaltaan, että erikoistumiskoulutuksella tuotetaan joustavasti osaamista yhteiskunnan ja työelämän muuttuviin osaamistarpeisiin.

Valtioneuvoston asetus yliopistojen toiminnassa perittävistä maksuista: 2 § Opetuksesta perittävät maksut

Myönteistä ehdotuksessa on, että erikoistumiskoulutuksesta voidaan periä maksuja. Niin ikään positiivista on, että yliopistoilla on vapaus määrittää maksujen suuruus asetuksella säädettyjen enimmäismäärien puitteissa. Erikoistumiskoulutusten 120 euron/opintopiste enimmäismaksua voidaan pitää kuitenkin alimitoitettuna. Julkisen rahoituksen ja opiskelijamaksujen tulisi yhdessä kattaa koulutuksen todelliset kustannukset.

2. UNIFI on lausunnoissaan opetus- ja kulttuuriministeriölle 1.8.2014 sekä eduskunnan sivistysvaliokunnalle 24.11.2014 todennut erikoistumiskoulutuksen rahoituksesta seuraavaa:

Koska erikoistumiskoulutuksen tavoitteena on tuottaa yhteiskunnalle merkittävää osaamista, on erittäin tärkeää, että myös sen aiheuttamista kustannuksista voivat vastata monipuolisesti sen hyödynsaajat; julkisen sektorin eri hallinnonalat, työnantajat tai koulutettavat itse. Niin ikään on kannatettavaa, että erikoistumiskoulutus erotetaan liiketaloudellisena toimintana toteutettavasta koulutustarjonnasta.

Lakiehdotuksen yleisperusteluissa todetaan, että ensimmäisinä vuosina rahoitus erikoistumiskoulutuksiin myönnettäisiin valtionavustuksina hankerahoituksella. UNIFI kannattaa tätä. Erikoistumiskoulutuksen sisällyttäminen yliopistojen rahoituskehikseen vuodesta 2017 alkaen ei sen sijaan ole tarkoituksenmukaista. Vaikka korkeakoulujen perusrahoitusta erikoistumiskoulutuksen rahoittamiseksi suunnitellaankin lisättäväksi vuodesta 2017 alkaen, vaarana on, että nykyisessä taloudellisessa tilanteessa erikoistumiskoulutuksen kustannusvaikutusten kompensointi ei toteudu ja yliopistojen perustutkintokoulutuksen ja tutkimuksen voimavarat niukkenevat entisestään.

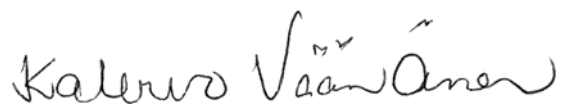
Lakiehdotuksen perustelumuiotiossa esitetään myös, että erikoistumiskoulutuksen opintopisteet tulisivat rahoitustekijäksi yliopistojen rahoitusmalliin. Tätä ei voida pitää kannatettavana. Rahoitusmallia on kehitetty erittäin onnistuneesti siten, että se hyödyntää yliopistojen tutkimuksen ja opetuksen laatua kuvaavia mittareita resurssienjaon kriteereinä. Malliin ei kuitenkaan pidä ottaa jatkuvasti uusia arvioinnin kriteereitä, jotka johtavat mallin pirstaloitumiseen.

3. Erikoistumiskoulutuksen sopimusmenettely

UNIFI on valmis ottamaan vastuun erikoistumiskoulutuksen sopimusmenettelyn kehittämisestä ja toteuttamisesta yliopistojen osalta. UNIFI on myös halukas verkostojen koordinoitutyöhön yhdessä Arenen kanssa. UNIFI esittää, että opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaisi UNIFille ja Arenelle tarvittavat resurssit koordinaatiotehtävään.

Helsingissä 4. joulukuuta 2014

Suomen yliopistot UNIFI ry, Finlands universitet UNIFI rf

Kalervo Väänänen
Puheenjohtaja

Leena Treuthardt
Toiminnanjohtaja